nerast

POMALÁ POŠTA #3:
TRÁPNY VIETOR FÚKA NA SLOVENSKO

JESEŇ | SEPTEMBER 2026

Milé a milí,

Veterné elektrárne sa stali jablkom sváru medzi štátom a obyvateľmi. Štát, aj keď dogmaticky proti „zeleným" energiám, totiž nechce o minimálne pol miliardy eur prísť. Európska únia podmieňuje tieto peniaze identifikáciou „akceleračných zón", teda zón, kde by mohli byť umiestnené veterné turbíny. Z pôvodných ôsmich bude len jedna, aj keď údajne majú byť podmienkou minimálne dve.

Toto je politika, aká sa nemá robiť. Stojíme na strane odporcov týchto energetických megaprojektov plánovaných technokratmi, odpojených od lokálnych realít, aj keď sú označené ako „eko" projekty. To však neznamená, že by sme nepodporili masívne rozširovanie zelenších spôsobov výroby elektriny. Práve naopak.

Sme zástancami toho, aby výrobu svojej elektriny brali občania do vlastných rúk, zodpovedne, ďaleko od zásadne probiznisového prístupu technokratov zo Slovenska či z Bruselu, a spôsobom, ktorý si zvolia sami. Sme zástancami energetických spoločenstiev.

Bohužiaľ, momentálne štát a Úrad pre reguláciu sieťových odvetví (ÚRSO) skôr brzdia ich vznik nelogickými pravidlami a poplatkami. Dôsledkom toho je, že od roku 2023, odkedy ich bolo legislatívne možné založiť, vzniklo len 22 energetických spoločenstiev. Nie je sa čomu čudovať, keďže predseda ÚRSO Jozef Holjenčík tvrdí, že Slovensko má už „geniálny energetický mix" a priamo odporuje vstupu zelenšej elektriny do siete.

Pre porovnanie, v Česku ich je 137, vo Francúzsku cca 500, v Holandsku vyše 700 a v Nemecku až 3 000! Samozrejme, každé spoločenstvo nezdružuje rovnaký počet ľudí rovnakou právnou formou a rovnakým spôsobom výroby elektriny. Pri všetkých však bývajú rešpektované podobné princípy: autonómia, slobodná a otvorená participácia, demokratický proces, mechanizmy zdieľania alebo vzájomnej pomoci.

Je dosť trápne, že slovenský štát nechcene tlačí na megaprojekty veterných turbín, pričom by stačilo, aby podporoval a propagoval energetické spoločenstvá a nechal občanov sa samých rozhodnúť.

Ak máte záujem napriek súčasným prekážkam energetické spoločenstvo založiť, práve prebieha kampaň Greenpeace, ktorá takýmto ľuďom pomáha. Zároveň môžete podporiť petíciu za zlepšenie legislatívy a väčšiu podporu energetických spoločenstiev zo strany štátu.

nerast na Slovensku

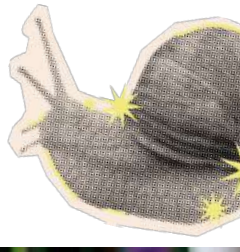
V auguste sme sa s niektorými z vás stretli na **Pride** v Košiciach, kde sme mali krátku prednášku, ako aj stánok v NGO zóne.

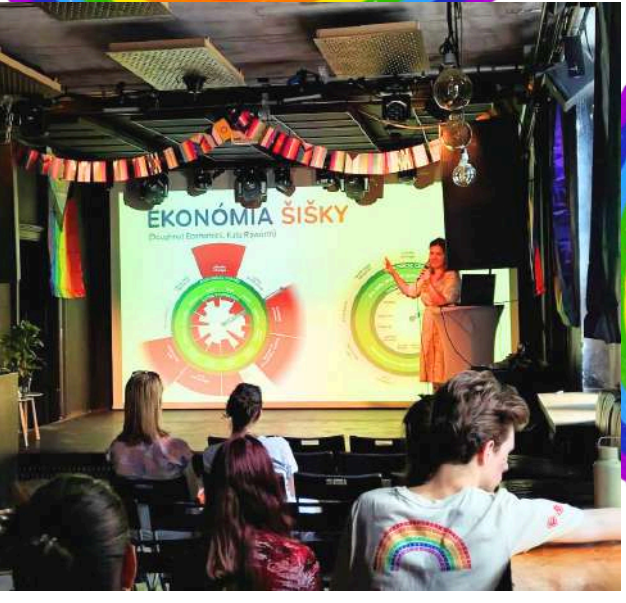

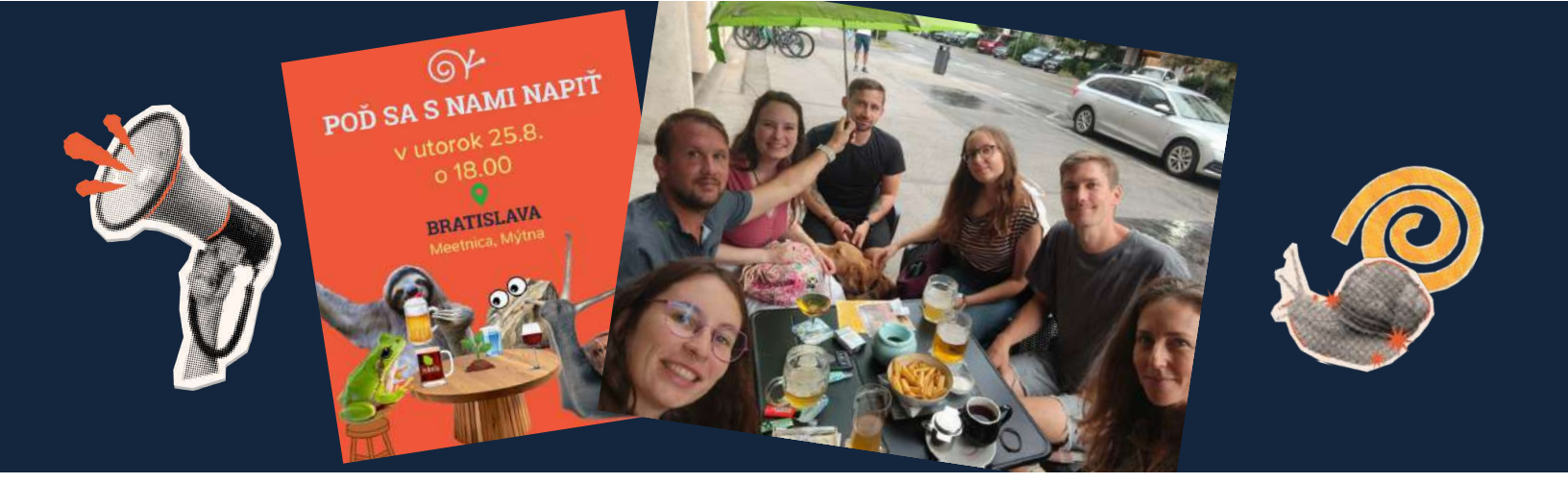

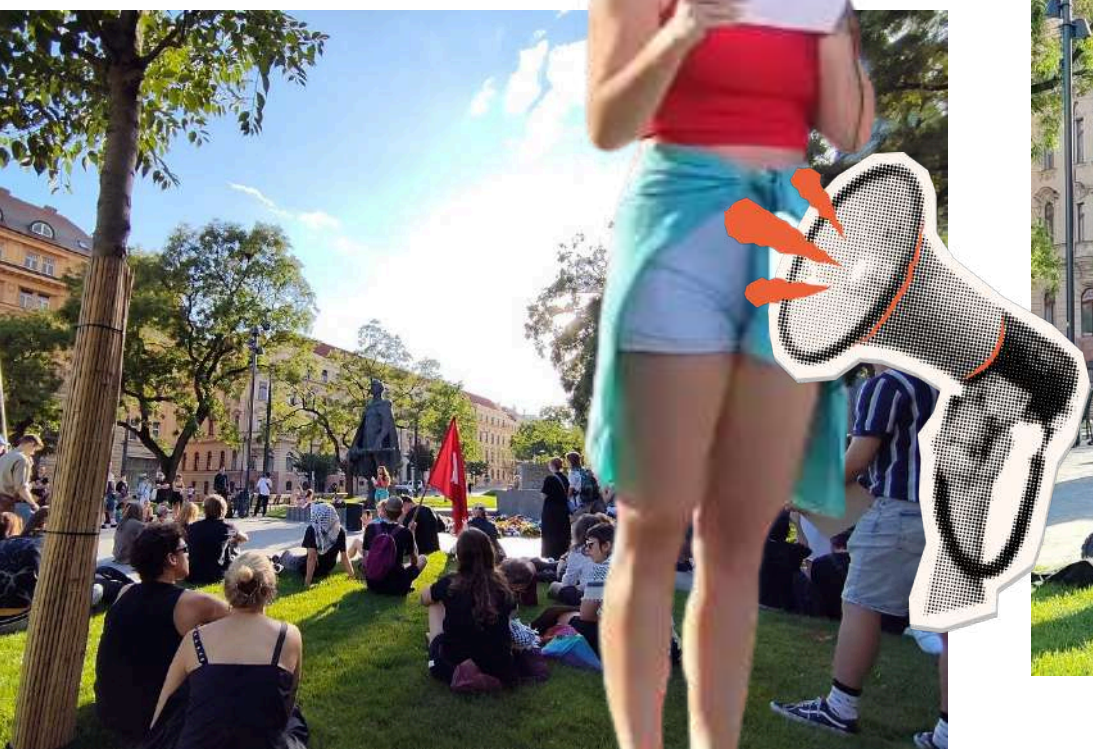
Rovnako radi sme vás videli na **pravidelnom stretku** v Bratislavskej Meetnici.

A tiež na pochode **Povstanie pokračuje** - oslavy výročia SNP, boja za demokraciu, slobodu a proti fašizmu, kde sme prispeli aj prejavom, ktorý si môžte prečítať tu.

Kapitál pokračuje s výbornými článkami s témou klimatických zmien. Jeden poukazuje na to, ako dať prednosť peším a bicyklom na úkor áut v urbanistike môže mať ďalekosiahle pozitívne dopady nielen na ľudí, ale aj na prírodu. Ďalší analyzuje apatiu politikov (a občianstva) voči už hmatateľným dopadom zmeny klímy na Slovensku. No a na záver, článok „Krádež budúcnosti“ sa ponára do medzigeneračnej nespravodlivosti voči mládeži.

Foto: Tibor Takáts

Fotka k článku Kapitálu: Koľko stupňov musí byť, aby ste začali konať?

Čo nás ešte toto leto/túto jeseň čaká?

Pozývame vás na premietanie dokumentárneho filmu “The Cost of Growth” (Cena rastu) v Košiciach 8. 9. a Bratislave 10. 9. o 19:00.

26. septembra budeme súčasťou **Emo Night SK/CZ v Novej Cvernovke**, kde prinesieme krátky úvod do nerastu.

O ďalších aktivitách na jeseň vám dáme včas vedieť!

ZO SVETA

ČLÁNOK

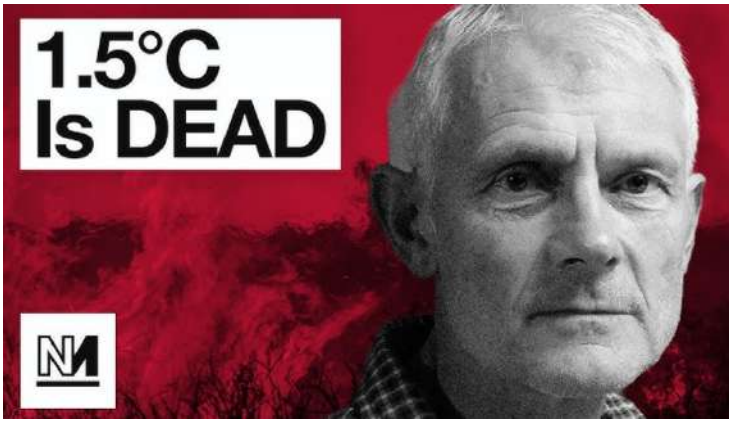
Sunil Acharya, odborník na klimatickú politiku a spravodlivú transformáciu pôsobiaci v Káthmandu, hovorí o ničivej povodni spôsobenej pretrhnutím ľadovcového jazera medzi Nepálom a Tibetom – a o tom, prečo by postihnutí nemali platiť za otepľovanie, ktoré spôsobili bohaté štáty. (EN)

Viac tu

PODCAST

Leto 2026 je najhorúcejšie v histórii Británie – a podľa vedy jedno z najchladnejších, ktoré nás ešte čakajú. Kevin Anderson, bývalý inžinier na ropnej plošine a dnes popredný klimatológ, hovorí o adaptácii nie ako o rezignácii, ale ako o schopnosti byť si stále vedomí toho, čo je možné – avšak asi v inej podobe, než akú poznáme teraz. (EN)

Viac tu

Boží úlet / Good fortune.

Vymeniť život chudobného za boháča, aby si prišiel na to, že vlastne ani boháč nemusí byť šťastný? Klišé? A čo ak je taký život šťastný, pretože máš svoju strechu nad hlavou, na kreditke peniaze, môžeš sa dobre najesť, obliecť a nežiješ neustále v existenčnom strese? Sú nakoniec vzťahy to, na čom záleží? Film s Keanu Reevesom z roku 2025 ponúka priestor na zamyslenie nad nešťastím ľudí spôsobeným kapitalizmom, nad zväčšujúcimi sa sociálnymi rozdielmi, nad tým, čo potrebuješ, keď už si na pokraji vyžmýkaný systémom, aj keď sa snažíš.

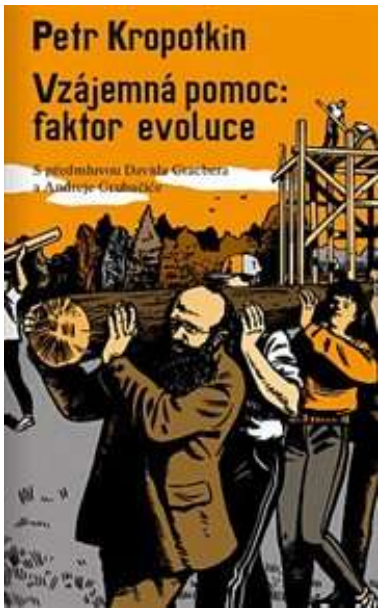

KNIHA MESIACA

Každý mesiac ti odporúčame knihu, ktorú si dokonca môžeš od nás požičať!

Vzájemná pomoc: Faktor evoluce Petr Kropotkin

Hlavnou myšlienkou tohto diela je, že vzájomná pomoc a kooperácia sú pre prežitie a vývoj druhov dôležitejšie ako sebecká súťaživosť. Autor ostro kritizuje sociálny darvinizmus, ktorý nesprávne redukuje prírodu len na neľútostný boj o prežitie najsilnejších. Tvrdí, že ľudská prirodzenosť nestojí na neustálom súperení, ale na prirodzenej schopnosti spolupracovať bez potreby štátneho aparátu. Kniha tak poskytuje dôležitý vedecký a antropologický základ pre Kropotkinovu víziu anarchokomunizmu, s ktorou má nerast veľa spoločného.

485 strán, 1902

Ak máš záujem si ju kúpiť alebo požičať, napíš Nikovi na nico@nerast.sk. Kaucia je 5€ + prípadné poštovné na posielanie knihy späť.

MEME(S) MESIACA

nerast

IG: nerast_sk | FB: Nerast | nerast.sk

Odhásiť sa/Unsubscribe